

Po I. slov. katol. shodu v Ljubljani.

(Dalje.)

Drugi govornik so bili prevzvišeni knezoškof lavantinski dr. Mihael Napotnik, ter jih je skupščina pozdravila z največjim navdušenjem. S krščanskim pozdravom »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« pričnejo prevzvišeni gospod izborni svoj govor, v katerem prepričevalno dokažejo, da je bila in je katoliška cerkev najtrdnjša zaslomba slovenskega naroda. Katoliška vera v obče spaja vse narode v lepo družbo, tako pa tudi utrjuje mir in pravi napredek posameznega naroda. Slovence veže materinska beseda in zvestoba do cesarja, ta vez pa dobiva višjo moč v sveti veri. Skozi tisočletje je bil narod slovenski v nevarnih burnih časih, propadel bi bil, da ga ni varovala katoliška cerkev. Mnogo odličnih mož se je zbralo iz vseh slovenskih pokrajin, da bi se posvetovali ter sklepali o resolucijah, katere naj bi bile slovenskemu ljudstvu vodilo pri delovanju za duševni in telesni blagor. Ljubimo torej sveto vero! Kakor ta ne propade, tako tudi ne boče propal narod, ki živi po njenih naukih. Ta shod ima namen, razjasniti načela, omogočiti složno delovanje. Srca naj se približajo. Že pogled na mnogobrojno skupščino daje nam to upanje. Če združimo moči, potem boče ta shod jutranja zarija boljše bodočnosti, potem boče mir in trajna sprava. Tako se zgodi, tako bodi!

Predsednik g. Fr. Povše z iskrenimi besedami zahvali visokega gospoda za te prekrasne besede, katere naj bi si vsak Slovenec zapisal globoko v srce ter uravnaval po njih svoje delovanje. Med tem je razvonilo »Ave Marija«. Preč. g. kanonik Klum moli na glas in za njim vsa skupščina »Angeljsko češčenje«.

Tretji govornik je bil monsig. dr. Gabrijevčič, ki v imenu zadržanega knezonadškofa Goriskega iskreno pozdravi zborovalce ter v obširnem govoru razpravlja razmere na Goriskem. — Deželni odbornik g. dr. Papež pozdravi skupščino v imenu deželnega glavarja, gospoda Otona Detele, ki je bil vsled nevarne bolezni zadržan, vdeležiti se shoda. — Gosp. župan Peter Grasselli pozdravi skupščino v imenu občine Ljubljanske ter zakliče: Dobro došli danes in vsikdar, zborujte srečno na slavo in blagor naroda. Vzemite seboj prijetne spomine in pozdrav vsem bratom in sestram po zemlji slovenski!

Predsednik predstavi na to znanega državnega poslanca g. dr. pl. Fuchsa, ki ima vsled svoje naklonjenosti do slovenskega naroda med državnimi poslanci častni priimek »Ehrenslovene«. Gospod dr. pl. Fuchs na to v nemškem jeziku, ker slovenskega ni zmožen, pozdravi skupščino v imežu »kat. političnega društva« v Solnogradu, želeč, da bi se vsi katoliško misleči državni poslanci združili v jedno skupino ter z združenimi močmi zagovarjali opravičene zahteve vseh narodov. Vspeh bi bil gotov. Gospod Glienkiewicz pozdravi skupščino v poljskem jeziku v imenu Poljakov, katere veče s Slovenci katoliška ideja.

Konečno govornik še veleč. gosp. dr. Anton Jeglič iz Sarajeva o temeljih katoliškega življenja in blag. g. dr. Srncec iz Celja o zaslugah slovenske duhovščine za narodni obstanek in napredek, iskreno želeč, da bi tudi v prihodnje delali složno duhovniki in posvetnjaki, kakor je to na Štajarskem. Oba govora sta bila z navdušenjem in mnogim odobravanjem vsprejeta. Predsednik h koncu zahvali vso skupščino, posebno g. deželnega predsednika za udeležbo ter zaključil prvi slovesni shod ob $\frac{2}{4}$ 10. uro.

(Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Sv. vera in življenje.

Iz dalnje Amerike prejel sem pismo, napisano od žuljave delavčeve roke. Ker ima nekatere splošnje misli, ki bi utegnile marsikomu biti v poduk in svarilo, pošiljam Vam ga, gosp. urednik, v blagovoljno porabo za cenjeni Vaš list. Pismo slove: Nikedar nisem še tvojega pisma prejel v tolikem strahu, kakor poslednje, dne 10. avgusta prišedši z dela zvečer. Stanovanje smo našli odprto, ključavnice potrgane, skrinje, v katerih hranimo svojo siromašno obleko in vse, kar imamo, razbite, po celi hiši razmerano obleko. Kar je bilo všeč grdi drhali, to je seboj odnesla. Denarjev, zaradi katerih so vlomili, k sreči niso dobili, ker vsak malo, kar imamo, seboj nosimo. Pa še to skoro ni varno, ker se tudi zunaj na ulici vsak dan čuje, da so tu in tam obrali človeka po noči ali celo ob belem dnevu. Teh lopovov je v Chicagi toliko, da jim vsa mnogoštevilna policija ni kos. Ali jaz se ne čudim, da je te drhali tukaj toliko. Kar sem tukaj, nisem videl človeka, da bi klobuk z glave snel in se prekrizal. Tudi k jedi ti gre, kakor pri nas p... h koritu: nič se ne prekriza, nič ne moli ter sploh nič ne priznava, da je Bog v Ameriki, kakor v Evropi. In kar človeka še najbolj žali: še tisti, ki pridejo iz naših krajev sem, izgubé tu vso vero, opusté molitev, zapusté Boga, da jedo le mesó in beli kruh. Kaki bodo po njih izgledu njihovi otroci? Kaj drugega, nego razbojniki, tolovaji!

Ko moj dopisnik te žalostne razmere velikega ameriškega mesta premišljuje, v srcu se mu budi želja po mili svoji domovini slovenski, kjer je še vera in poštenje doma. Da, da, neprecenljiv dar nebes je sv. vera že za to življenje, za človeško družbo. Kaj pa človeško družbo vzdržuje, ohrani? Medsebojna ljubezen. Ali ljubezni, kakor sploh vsem krščanskim čednostim podlaga in pogoj je vera, naša sv. vera, ki nas uči, da smo vsi otroci istega nebeškega Očeta, torej bratje in sestre med seboj. Kdo te vere nima, pri njem ne najdeš usmiljenja, sočutja, ljubezni.

In baš krščanske ljubezni moj Amerikanec pogreša, ko piše: »Ni tukaj kot pri nas (v Beli krajini na Kranjskem). Ako pri nas sosed čuje pri sosedu krik po noči, po dnevu, skoči poprašat: Kaj imate? in pomiri prepir in pretep. Tukaj v Chicagi Vam stanuje po 15 in še več družin v eni hiši. Pa če pride k eni družini tat ali tolovaj, naj ti nesrečni ljudje še tolikanj kličejo na pomoč, nihče ti se ne oglasi, da bi šel pomagat, nekaj iz strahu pred tolovaji, nekaj tudi za to, ker ti je to čuden svet: eden drugega ne pozna in ne ljubi.«

Zato je sklenil moj Amerikanec, kakor hitro mu bo mogoče, vrniti se v pošteno svojo domovino Kranjsko, to tem bolj, ker tudi v Ameriki niso zaslužki bogsigavedi kaki: 1 dolar 75 cent. (naše veljave blizo 3 gl.) na dan. In še ti krajcarji, kako krvavo so zasluženi!

»Delo moje je žuljavo in težavno. Moja rama je krvava in šijasta, kakor vola, ki ga neusmiljeni kmet vsak dan vpreza v jarem. Kakor ubogo živinče z vratom zvija, ker ga od početka šija peče, tako jaz srkam od bolečine, ko imam vsak dan po 10 ur cent težka drevesa na rami nositi. Plača je pičila za tolik trud, stanovanje drago, draga hrana, tako da, če bi bilo tudi delo po zimi, kar vem, da ne bo, malo bo dobička. Zatorej poleg vseh teh neugodnostij ne kaže mi drugo, nego zapustiti divjo Ameriko in povrniti se v milo mi domovino.«

Česa te, čitatelj dragi, to pismo uči? Marsičesa. Ene resnice, prevažne resnice sem te že zgoraj spomnil: na veri sloni ne le večna, nego tudi časna sreča

posameznika, kakor tudi celih narodov. Zato: kdor z besedo ali izgledom narodu vero jemlje, on je svojemu narodu najkrutejši sovražnik, narodnega napredka in blagostanja neusmiljen grobokop. Kedarkoli premišljuje žalostno prikazen, kako so pri drugih večjih, bogatejših, naprednejših narodih omikanci v ogromni večini veri in cerkvi že dali slovó, ali jo še pozitivno napadajo, psujejo, smešijo, zatirajo, vsakokrat me z veseljem navdaja misel, da so milega našega naroda slovenskega vrlí omikani sinovi ne le v srcu veri svojih očetov še zvesti ostali, nego tudi po veri živé. Ljulike se ve, da najdeš tudi med njimi. Našel boš ali našel morda že si celo tako slovensko gospódo, ki ne le, da sama do vere in Boga nič več ne drži, kateri ni petek ni svetek nič mar, nego še druge poštene ljudi, ki zapovedi božje kaj cerkvene še zvesto spolnjujejo, za mračnjake, za bebbe imajo. Takih se, če le mogoče, ogiblji, varuj: zakaj pomagáči hudičevi so, tvoji zapriseženi sovražniki, tvoji in celega naroda sreče časne in večne brezdušni grobokopi. — Ob volitvah bodo prišli morda k tebi, vsi spokorni in pobožni, z lepimi besedami, sladkimi obljubami: ne veruj jim — v ovčji obleki so volkovi — ne govori z njimi, vrata jim pokaži!

Sedaj še nekaj. Ono pismo iz Amerike napisala je priprostega delavca žuljava roka. Kaj ne, da lepo pisati zna? Morda se ti ne tako ni tvoj sin? Čudil se boš, ako ti povem, da moj Amerikanec še v šolo ni nikedar hodil. Za silo brati in pisati se je naučil od dobrega in pametnega svojega očeta doma. Ali ko je J. St. v fanta odrasel, ni ga bilo ob nedeljah videti po krčmah, pri igrah in na plesih, med vasovalci in potepenci — doma je za mizo sedel, pisal in bral. Stori tudi ti tako. Če nimaš knjige, kar bi bilo žalostno, izposodi si je pri sosedu, poprosi duhovnega gospoda ali učitelja, pristopi v úbralno društvo, če je v vaši fari imate. Uči se, ne bode ti žal! Kdor kaj ima, nekaj velja — več velja, kdor kaj zna. Slednjič videl si iz omenjenega dopisa, da ni vse zlato, kar se sveti. Kako so hvalili to Ameriko! Moj dopisnik iz Amerike je — dobro ga poznam — čvrst, priden delavec, poleg tega pameten, trezen in varčen in glej, zaslužil si bo ne veliko več, nego s čemer se po zimi preživi. In ko si prihrani za pot, vrnil se bo — Bog daj, da srečno! — domu. Ti pa, čitatelj moj, če si pameten, ostani doma!

Stazinski.

Gospodarske stvari.

Kmetijski pouk.

Novo šolsko leto v deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli v Grmu pri Novem Mestu se prične dne 3. novembra. Naše gospodarje opozarjamo na ta deželni zavod ter jim svetujemo, da pošljejo va-nj za dve leti svoje gospodarstvu namenjene sinove. Poučuje se v slovenskem jeziku in to v vseh predmetih nižje realke, posebno pa še v strokovnih, umnemu gospodarju neogibno potrebnih predmetih, kakor v poljedelstvu in rastlinstvu, živinarstvu, vinstvu (trsarstvu in kletarstvu), sadjarstvu, zelenjedarstvu, čebelarstvu. Ves strokovni pouk je spojen s praktičnimi opravki v gospodarstvu. Novi učenci štipendisti imajo pouk, stanovanje in hrano brezplačno. Plačujoči učenci plačujejo pa po 30 kr. na dan za hrano in stanovanje in pa po 20 gl. na leto solnine. Razen tega, da je ta zavod za bodoče gospodarje prekorišten, je tudi prav po ceni. Vsak imoviti gospodar naj tvoj pošlje svojega gospodarstvu namenjenega sina, ki je dovršil ljudske ali meščanske šole ali nekoliko razredov

realke ali gimnazije ter je dopolnil 16 let, za dve leti v kmetijsko šolo v Grm in kesal se ne bode nikdar. Posebno je še omeniti, da se učenci v Grmu učé tudi lepega vedenja, poštenosti ter štedljivosti.

Ameriške trte.

C. kr. okrajno glavarstvo na Ptuji razpošilja naslednji razglas ali pogoji, ki se nahajajo v tem razglasu, veljajo tudi za druge okraje in g. Fr. Matjašič, komisar na Ptuji, vsprejme rad dotične prošnje. Razglas pa se glasi tako-le:

V spomladi 1893 bodo se iz državnih nasadov na Spodnje-Avstrijskem, Štajarskem, Kranjskem in Primorskem po razmerju obstoječe zaloge prosilcem iz po trsní uši okuženih pokrajin oddavale ameriške trte in sicer: Riparia, Solonis, Ruspestris in York-Madaira rezanice (ključeci) po 8 gl. za 1000 komadov; Riparia Pailléres, Riparia Perrier, Riparia Portalis in Jacquez rezanice po 6 gl. za 1000 komadov; zatem korenike brez razločka vrste po 10 gl. za 1000 komadov, vendar le v toliko, kolikor se ne bodo potrebovale za državne, občinske in društvene nasade.

Brezplačno oddavalo se bode rožje le izvanredno, in to v slučajih, v katerih se gre za osnovo rezilnic iz občinskega ali društvenega premoženja, ter je obstanek takega nasada najmanj za 10 let zajamčen.

Prošnje za oddajo rožja naj se vložijo najkasneje do 10. oktobra 1892 pri c. kr. okrajnem glavarstvu.

V Ptuji, dne 30. avgusta 1892.

Ces. kr. okrajni glavar.

Seno za konje.

Večkrat se misli, da seno, ki vzraste na pustih, ali močvirnih travnikih, ni za živino, nekaj zato ne, ker nima v sebi redilnih snovij, nekaj pa, ker mlada živina, če se ji tako seno polaga, shuja v kratkem času in izgubi svoje meso skorej vidoma, krave pa dajo tudi hitro manj mleka. Ali če tako seno ni za živino, za konje pa je dobro. Konji, tako se modruje, morejo tako seno že prebaviti in si ga obrniti v korist, saj se nažró njega, da so siti, kakor klošči, nič manj, kakor od dobrega sena.

Ta misel pa je kriva, škodljiva, kajti konj ima mal želodec in če si ga napolni s krmo, ki nima v sebi veliko redilnih snovij, odkod si hoče torej obnoviti moči, ki mu jih vzame delo in sploh vsakdanje življenje njegovo? Ravno konju je treba hrane, ki ima mnogo protejina t. j. redilnih snovij, v prvi vrsti torej hrane iz žita. Vendar pa samo žito ne izda, kajti ne napolni mu želodca in še dati se mu ga ne more toliko, da si napolni želodec. K žitu more priti še torej surova krma, krma, katere lahko žival več vzame ter mu daje onih snovij za življenje, katerih ni v žitu. Na vse to pa pomaga taka krma še živali prebavljati žito.

Dati je torej konju slame — rezi. Rez prisili konja, da jo prežveče in tako krmo, kar je dobi va-se, skoz in skoz preslini in brez slin ni mogoče prebavljanje. Zatem pa sena, zdravega, na travniku posušenega, vendar pa ne sme biti preveč zrelo, kajti v takem ni več redilnih snovij dovolje, je torej več ali manj prazno delo. Detelja stori, kakor znano, pri konji veliko, toda ne vsega. Vse v svojem času in v pravi meri je tudi pri tej krmi najbolje, zlato ravnilo, nikoli pa ne tisto seno, ki se mu pravi, da je za konje.

Sejmovi. Dne 22. septembra na Dobrni. Dne 24. septembra pri Sv. Trojici v slov. goricah, v Arveži, v Šmartnu pri Slov. Gradci, na Remšniku in v Slov. Bistrici. Dne 26. septembra v Št. Juriji ob južni železnici. Dne 28. septembra v Cmureku. Dne 29. septembra na